

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

*40 років стоматологічному факультету
Харківського національного медичного
університету*

ПИТАННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

*Збірник наукових праць
Випуск 13*

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«АКТУАЛЬНА СТОМАТОЛОГІЯ. НАУКА, ПРАКТИКА, ПЕ-
ДАГОГІКА» З НАГОДИ 40-РІЧНОГО ЮВІЛЕЮ СТОМАТО-
ЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІО-
НАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
Харків, 23 листопада 2018 р.**

Харків
2018

УДК 616.31 (081/082)

ББК 56.6

П 35

Редакційна колегія: проф. Є.М. Рябоконт (відповідальний редактор), ас. Б.Г. Бурцев (відповідальний секретар.), проф. С.М. Григоров, проф. Г.Ф. Катурова, проф. Р.С. Назарян, доц. В.В. Ніконов, проф. Г.П. Рузін, проф. І.І. Соколова, проф. І.В. Янішен

Рецензенти: професор А.В. Самойленко – зав. каф. терапевтичної стоматології ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»; професор В.І. Гризодуб – зав. каф. ортопедичної стоматології № 1 Харківської медичної академії післядипломної освіти МОЗ України.

Питання експериментальної та клінічної стоматології: Зб. науч. праць. – Вип. 13. / Редкол.: Є.М. Рябоконт (відп. ред.) та ін.; МОЗ України, Харк. нац. мед. ун-т. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. – 190 с. ISBN 978-617-7555-93-2

Затверджений та рекомендований до видання Вченою радою Харківського національного медичного університету (протокол № 11 від 15.11.2018 р.)

Збірка наукових праць присвячена 40-річчю стоматологічного факультету Харківського національного медичного університету. У ній представлені матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальна стоматологія. Наука, практика, педагогіка» з нагоди 40-річного ювілею стоматологічного факультету Харківського національного медичного університету (23 листопада 2018 р.). Збірка включає результати наукових досліджень по актуальних проблемах стоматології та щелепно-лицьової хірургії з різних країн. У випуск включені праці фахівців, які виконані на кафедрах стоматологічного профілю та суміжних дисциплін медичних ВНЗ і установ післядипломної освіти лікарів, а також в практичній охороні здоров'я. У них відбиті експериментальні, теоретичні і клінічні питання сучасної стоматології та щелепно-лицьової хірургії.

Автори виражають подяку за допомогу в публікації збірки ГО «Харківське обласне відділення Асоціації стоматологів України» (Президент – професор Є.М. Рябоконт)

ISBN 978-617-7555-93-2

УДК 616.31 (081/082)

ББК 56.6

© Харківський національний медичний університет, 2018

РОЛЬ ФІКСАЦІЇ ТА СТАБІЛІЗАЦІЇ ЗНІМНИХ ПРОТЕЗІВ У ХВОРИХ З ПОВНОЮ ВІДСУТНІСТЮ ЗУБІВ

Харківський національний медичний університет, Україна

Базисно-альвеолярний ефект, що виникає у хворих з повною відсутністю зубів на клінічних етапах визначення центрального співвідношення щелеп, під час перевірки конструкцій протезів, при накладенні повних знімних протезів на протезні ложа, а також під час користування повними знімними протезами є причиною дестабілізації протезів при функціональних навантаженнях [4, 7, 9, 12]. Значимість базисно-альвеолярного ефекту полягає у виникненні роз'єднання, втраті щільного контакту між базисом та протезним ложем під час функціональних оклюзій між валиками прикусних шаблонів, а в деяких випадках – між штучними зубами повних знімних протезів. При цьому протез повністю відділяється від протезного ложа щелепи після змикання зубів в центральній або функціональній оклюзіях, хоча кожний окремий протез до цього добре утримувався на протезному ложі. Виникнення базисно-альвеолярного ефекту порушує стабілізацію протезів і значно погіршує реабілітацію порушених функцій відкушування, жування, ковтання, дикцію, а також відновлення естетичних норм посмішки та обличчя [2, 6, 8, 11].

Результати досліджень ряду авторів [1, 3, 5, 10] анатомо-топографічних особливостей протезних лож у хворих з повною відсутністю зубів, спостереження за фіксацією та стабілізацією повних знімних протезів показують, що найчастіше недоліки щодо їх фіксації та стабілізації визначаються за таких умов: 1). при незвичайних незадовільних для фіксації та стабілізації анатомо-топографічних умовах протезних лож; 2). при невідповідності орієнтації протетичних поверхонь протезів поверхням протезних лож у ділянці губ, під час центрального співвідношення; 3). при відсутності конгруентності рельєфів внутрішніх поверхонь базисів повних знімних протезів протезним ложем. Необхідно відмітити, що якщо перші два недоліки відмічаються через індивідуальні особливості клінічних проявів різних типів беззубих щелеп, то останній - через полімеризаційну усадку та виникнення напруг у базисах протезів, що призводить до їх короблення під час та після полімеризації. Наведені причини призводять до зрушення протезів з протезних лож беззубих щелеп під час функціональних рухів губ, щік і язика; при відкушуванні їжі, під час функціональних оклюзій штучних зубів. При цьому бази си протезів після змикання зубів в центральній або функціональній оклюзіях можуть повністю відділятися від протезних лож [1, 3, 5, 7].

Мета дослідження. Метою нашого дослідження було вивчення причин зрушень з протезних лож знімних протезів, що у решті-решт призводить до їх дестабілізації.

Матеріал і методи дослідження. Вивчали базисно-альвеолярний ефект шляхом вимірювання величини та об'єму роз'єднання між внутрішніми поверхнями базисів та протезними ложами. Спостереження здійснювали на

клінічних етапах визначення центрального співвідношення щелеп, під час перевірки конструкцій протезів, при накладенні повних знімних протезів на протезні ложа, а також у хворих, що скаржилися на незадовільну стабілізацію конструкцій. Спершу отримували відбитки протезних лож у хворих з повною відсутністю зубів за допомогою індивідуальних відбиткових ложок-базисів на котрих були встановлені оклюзійні валики. Для цього використовували прикусні шаблони за допомогою яких було визначено центральне співвідношення щелеп. У хворих, що скаржилися на незадовільну стабілізацію повних знімних протезів, замість індивідуальних ложок використовували їхні протези. За таких умов між протетичними поверхнями оклюзійних валиків спостерігався щільний контакт. При їх використанні, для визначення базисно-альвеолярного ефекту повних знімних протезів, штучні зуби знаходилися у множинному контакті, як в центральній, так і в функціональній оклюзіях. Величину, місце та об'єм роз'єднання поверхонь базисів протезів та протезних лож здійснювали через вимірювання товщини відбиткової маси відбитка, який отримували під жувальним тиском за допомогою силіконового матеріалу в центральній та функціональній оклюзіях. Крім того, зміщення протезів під час функціональної оклюзії визначали пальпаторно та візуально, шляхом розміщення вказівного і великого пальців на краях базисів.

Результати дослідження. Дослідження показали, що товщини відбитків на базисах протезів, які виготовлялися за способом спрямованої полімеризаційної усадки, достовірно однакові по всій поверхні протезних лож, а при полімеризації у спосіб за класичною технологією достовірно відрізнялися. В одних ділянках вона майже відсутня, а в інших сягає 2,5-3,1 мм. Дані, які ми отримали свідчать про те, що внаслідок полімеризаційної усадки та деформації базисів протезів виникає невідповідність мікро- і макрорельєфів базисів протезів поверхням протезних лож. Із причин наведених нами недоліків під час функціональної оклюзії повний знімний протез зміщується з протезного ложа. Отже, на нашу думку, недостатня фіксація і стабілізація протезів на протезних ложах, травмування тканин протезних лож, суттєво порушують адаптацію до протезів, що викликає стресові реакції, атрофію альвеолярних відростків у хворих з повною відсутністю зубів закладені у самій класичній технології полімеризації базисної пластмаси повних знімних протезів. Уникати їх можна через створення умов для спрямованої полімеризаційної усадки та попередження деформацій базисів. Поліпшення фіксації повних знімних протезів можливо досягати шляхом створення на базисах точної копії мікро- і макрорельєфів протезних лож. Такі умови створювалися нами, коли полімеризація базисних конструкційних матеріалів здійснювалася у полімеризаторі при спрямованому тиску повітря.

Висновок. Таким чином, на нашу думку, доцільним у плані попередження базисно-альвеолярного ефекту при ортопедичному лікуванні хворих повними знімними протезами передбачати, що функціональні відбитки протезних лож верхньої щелепи отримують після визначення центрального співвідношення щелеп. Відбиток протезного ложа нижньої – після конструювання зубного ряду на індивідуальній ложці-базисі тільки після накладання на протезне ложе верхньої

щелепи виготовленого протеза. Саме у такій послідовності і тільки при багаторазовому визначенні і усуненні базисно-альвеолярного ефекту можна досягти надійної фіксації і стабілізації повних знімних протезів на беззубих щелепах.

Література. 1. Богатов А.И. Особенности ортопедического лечения больных с полным отсутствием зубов при резкой атрофии альвеолярного отростка нижней челюсти /А.И. Богатов, В.М. Зотов //Соврем. ортопедич. стоматология. — 2005. — № 3. — С. 34–35. 2. Воронов А.П. Ортопедическое лечение больных с полным отсутствием зубов /А.П. Воронов, И.Ю. Лебедеко, И.А. Воронов. — М. : МЕДпресс-информ, 2006. — 320 с. 3. Зотов В.М. Повторное протезирование больных с полным отсутствием зубов на верхней и нижней челюсти и резко выраженной атрофией альвеолярного отростка нижней челюсти /В.М. Зотов //Соврем. ортопедич. стоматология. — 2005. — № 3. — С. 35–36. 4. Машейко І.В. Прогнозування набряків слизової оболонки порожнини рота як важливого фактору стабілізації повних знімних протезів /І.В. Машейко, П.Г. Герасимчук //Перша міжрегіон. наук.-практ. конф. «Стоматологія Придніпров'я», 11 жовтня. 2013 р., м. Дніпропетровськ. — Дніпропетровськ, 2013. — С. 85–86. 5. Мельничук Н.В. Анализ и перспективы использования энтропийных характеристик в восстановлении речевой артикуляции при полном съёмном протезировании /Н.В. Мельничук, Н.М. Рожко, С.И. Мельничук //Валеология. Здоровье, болезнь, выздоровление. — 2013. — № 4. — С. 35–41. 6. Рожко М.М. Стоматологія /М.М. Рожко. — Київ : Медицина, 2013. — 872 с. 7. Саввиди К.Г. Методика повторного протезирования на беззубой нижней челюсти у пациентов пожилого и старческого возраста с неблагоприятными клиническими условиями протезного ложка /К.Г. Саввиди //Ин-т стоматологии. — 2008. — Т. 4, № 41. — С. 34–35. 8. Саввиди К.Г. Особенности психологии пациентов пожилого и старческого возраста с полной потерей зубов и выбор тактики ортопедического лечения /К.Г. Саввиди, Г.Л. Саввиди, К.Е. Ратников //Верхневолж. мед. журн. — 2012. — Т. 10, № 1. — С. 29–34. 9. Трезубов В.Н. Подготовка тканей протезного ложка перед ортопедическим лечением больных с полной потерей зубов, сопровождающейся выраженной атрофией альвеолярной части челюстей /В.Н. Трезубов, И.А. Галытин //Ин-т стоматологии. — 2009. — Т. 2, № 43. — С. 30–31. 10. Функціонально направлене протезування при повному вторичному відсутстві зубів /А.А. Марков, С.Ю. Мухлаєв, В.Л. Тен, В.С. Бочаров //Тихоокеан. мед. журн. — 2013. — № 1. — С. 91. 11. Effect of Palatal Surface Contouring Techniques on the Swallowing Function of / T. Abou-Elsaad, A. Habib, M. Elkhodary [et al.] // Life Science Journal. — 2010. — Vol. 7, Issue 4. — P. 114–118. 12. Rugoscopy: Human identification by computer-assisted photographic superimposition technique /R.B. Mohammed, R.G. Patil, V.R. Pammi [et al.] // Forensic Dent. Sci. — 2013. — Vol. 5 (2). — P. 90–95.

Yanishen I.V., Krychka N.V., Pogorila A.V. FIXATION AND STABILIZATION OF COMPLETE REMOVABLE DENTURES IN PATIENTS WITH COMPLETE ABSENCE OF TEETH.

Kharkiv National Medical University

Summary. Based on the results of clinical and experimental studies, the basal-tidal effect has been determined, which makes it possible to prevent an occurrence, to identify and eliminate the defects of stabilization of the prostheses at the stages of their manufacturing, which finally improves the quality of treatment for patients with edentulous jaws.

The proposed method of polymerization of polymethylmethacrylate is a good starting point for development of new methods of prosthetics which helps to solve the problems of fixation and stabilization of removable dentures on the prosthetic area of edentulous jaws, including the different degrees of atrophy on prosthetic areas.

Keywords: base-area effect, fixation, stabilization, plastic denture, polymerization.

УДК: 611.714.1.068. – 053.81/85

**Янішен І.В., Масловський О.С., Куліш С.А.
НОВИЙ ПРИСТРІЙ ДЛЯ КРАНІОМЕТРІЇ**

Харківський національний медичний університет, Україна

Ефективність ортодонтичного і ортопедичного лікування значною мірою залежить від правильної діагностики змін у зубо-щелепній системі, яка іноді є

<i>стики які проживають в закарпатській області.</i>	129
<i>Петришин О.А., Сулим Ю.В. Використання стоматологічних плівок у практиці терапевтичної стоматології.</i>	131
<i>Пилипенко Т. І. Досвід цементування незнімних конструкцій зубних протезів на імплантатах з цементним способом фіксації новим способом.</i>	134
<i>Проць Г.Б., Пюрик В.П., Репетило І.І. Діагностика, профілактика та корекція структурно-функціональних порушень кісткової тканини при проведенні денทัลної імплантації.</i>	137
<i>Пустовойт К.А. Вивчення особливостей стоматологічного статусу дітей 6–7 років із пігментованим зубним нальотом зеленого кольору.</i>	145
<i>Рябоконт Є.М., Костюк Н.Г. Неінвазивна герметизація фісур постійних зубів високонатовненим герметиком <i>Jen-Fissufill (JEND LLC)</i> у дорослих.</i>	147
<i>Рябоконт Є.М., Андрєєва О.В., Костюк Н.Г. Дуальна система професійної медичної освіти як невід’ємна складова медично-освітнянської та медичної реформи.</i>	148
<i>Рябоконт Є.М., Баглик Т.В., Андрєєва О.В., Стебляно Л.В., Бурцев Б.Г. Удосконалення професійної підготовки студентів на кафедрі терапевтичної стоматології.</i>	150
<i>Садигова Н.Н., Ахмедбейли Д.Р. Оптимизация диагностических и лечебных методов при осложнениях денทัลной имплантации.</i>	151
<i>Стебляно Л.В., Баглык Т.В., Заверуха Я.И., Бурцев Б.Г. Применение кальцийсодержащего прокладочного материала в клинической практике.</i>	153
<i>Стоян О. Ю., Денисова О. Г. Спостереження особливостей стоматологічного статусу при синдромі арнольда-кіарі і типу.</i>	155
<i>Струк В.І., Біда В.І. Особливості перебігу та ортопедичної реабілітації хворих з патологічним стиранням твердих тканин зубів, ускладненим зниженням висоти прикусу та дисфункцією скронево-нижньощелепних суглобів.</i>	160
<i>Сулим Ю.В., Петришин О.А. Застосування наясенних адгезивних пов’язок у лікуванні пародонтитів.</i>	162
<i>Сулим Ю.В., Петришин О.А. Використання стоматологічних плівок у практиці терапевтичної стоматології.</i>	164
<i>Терехова Т.Н., Шаковец Н.В., Кленовская М.И., Мельникова Е.И., Чернявская Н. Д., Наумович Д.Н. Оценка риска кариеса незрелых зубов у детей и подростков, относящихся к разным группам здоровья.</i>	166
<i>Фастовець О.О., Глазков О. О. Дослідження зв’язків між показниками суб’єктивної та об’єктивної оцінки ефективності повного знімного протезування.</i>	169
<i>Федик Т.В., Гаджула Н.Г. Визначення індексу вооз – significant index of caries у старшокласників.</i>	172
<i>Yanishen I.V., Movchan O.V. Clinical rationale of the using of the cream for fixing complete removable plastic prostheses.</i>	173
<i>Янішен І.В., Дюдіна І.Л., Томілін В.Г. Методика профілактики виникнення можливих ускладнень операції препарування твердих тканин зубів.</i>	175
<i>Yanishen I., Fedotova O., Zapara P. Comparative evaluation of the results of a laboratory study of the adhesion strength of a-silicone lining material in the manufacture of two-layer structures of removable prostheses.</i>	177
<i>Янішен І.В., Кричка Н.В., Погоріла А.В. Роль фіксації та стабілізації знімних протезів у хворих з повною відсутністю зубів.</i>	179
<i>Янішен І.В., Масловський О.С., Куліш С.А. Новий пристрій для краніометрії.</i>	181
<i>Янішен І.В., Філатов І.В., Куліш С.А. Новий альгінатний відбитковий стоматологічний матеріал з деконтамінаційною ефективністю.</i>	184
<i>ЗМІСТ.</i>	187